



נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל



מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֶמְדָּה יָמִים HEMDAT YAMIM

וישב תשע"ו

פרשת שבוע

וישב יעקב בארץ גיורי אביו

הרב יוסף כרמל, ראש כולל "ארץ חמדה"

על המילים הפותחות את פרשתנו:

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (בראשית ל"א)

מצינו במדרש:

"אברהם גייר גיורים, הדא הוא דכתיב (בראשית יב) ויקח אברהם את שרי אשתו [נאָת לוֹט בֶּן אָחיו וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן], א"ר אלעזר בשם ר' יוסי בן זימרא, אם מתכנסין כל באי העולם לבראות אפילו יתוש אחד אינן יכולין ואת אומר ואת הנפש אשר עשו בחרן, אלא אלו הגרים שגיייר אותם אברהם ולמה אמר עשו ולא אמר גיירו ללמדך שכל מי שהוא מקרב את הגר, כאלו בראו, תאמר אברהם היה מגייר ושרה לא היתה מגיירת תלמוד לומר ואת הנפש אשר עשו בחרן אשר עשה אין כתיב כאן אלא אשר עשו, א"ר חוניה אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, ומה ת"ל אשר עשו, אלא מלמד שהיה אברהם אבינו מכניסן לתוך ביתו ומאכילן ומשקן ומקרבן ומכניסן תחת כנפי השכינה, יעקב גייר גיורים דכתיב ויאמר יעקב אל ביתו [וְאֵל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ הָסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶד אֲשֶׁר בְּתֻכָּם וְהִטְהִירוּ וְהִחְלִיפוּ שְׁמֵל תִּיכָם: וְנִקְוָמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל וְאָעֲשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לֵאלֹהֵי הָעֵנָה אֲתִי בְּיוֹם צָרָתִי וְיִהְיֶה עִמָּדִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי] ויתנו אל יעקב [את כל אלהי הנכד אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם] (בראשית ל"ה ב-ד, עיינו ברש"י שם, עיינו גם בדברינו [לפרשת וישלח תשס"ז](#)) ביצחק לא שמענו והיכן שמענו רבי יצחק ותאני לה משום רבי הושעיא רבה בשם ר' יהודה בר סימון כאן כתיב וישב יעקב בארץ מגורי אביו מאי מגורי אביו **מגיורי אביו**" (בראשית רבה וילנא) פרשת וישב פרשה פד ד"א וישב יעקב וגו').

המדרש מוכיח כי סוגיית הגיור העסיקה מאוד את האבות (והאימהות), אברהם, שרה, יצחק ויעקב הקדישו לכך משאבים, זמן ומאמצים מיוחדים.

אחת מ'פצצות הזמן' השוכנות בתוך החברה הישראלית היא בעייתם של מי שעלו ארצה מכח חוק השבות, קיבלו אזרחות ישראלית מלאה, ולפחות בדור השני דוברים עברית, לומדים במוסדות החינוך היהודים ואפילו התורנים, משרתים בצה"ל וחיים כאן בכל המובנים, אך אינם מוגדרים על פי ההלכה כיהודים.

דא עקא כאשר הם רוצים להתחתן על פי חוק, מדינת ישראל איננה מציעה פתרון עבורם. שהרי על פי חוקי המדינה, חתונה היא אקט דתי שמנוהל על פי דתו של המבקש והם חסרי דת. מדובר על מאות אלפים, ההערכות נעות בין שלוש מאות אלף לחצי מיליון (כולל הדור השלישי).

ניתן לחלקם לשלוש קבוצות:

הראשונה - כוללת יהודים, שבגלל השואה הנוראה ושלטון הרשע הסובייטי אבדו את היכולת להוכיח את יהדותם. אין ברשותם מסמכים ואין להם מסורת של חיים יהודיים.

השנייה - צאצאים של יהודים, שבגלל הנסיבות הקשות התחתנו עם לא יהודיות והם חייבים בגיור מלא על פי ההלכה. השלישית - בני משפחה רחוקים של יהודים שהיו זכאים לעלות ארצה מכוח חוק השבות.

בדברינו בשבועות הקרובים, נבחן מה ניתן לעשות בעניינה של כל קבוצה ומה רבני מכון "ארץ חמדה" מציעים כפתרון. נתחיל בקבוצה הראשונה. בירור יהדות הוא תחום נרחב. ניתן להוכיח יהדות בדרכים שונות. על מדינת ישראל להשקיע מאמצים גדולים, בסדר גודל לאומי, כדי לעזור למבקשים לחזור לחיק האומה. לית מאן דפליג כי זוהי מצווה גדולה לעזור לאחינו ולאחיותינו לשוב לצור מחצבתם. אין צורך בשום פרוצדורה הלכתית מהרגע שהוכח כי אכן מדובר ביהודים, גם אם רק אימם יהודית. מבחינת "ארץ חמדה" אנו עסוקים בכתיבת תשובה הלכתית שתציע פתרון לכ-40% מהעולים. לכשנסיים נקרא לגדולי הרבנים בארץ ובעולם יחד עם גדולי המדענים להצטרף אליה. בשבוע הבא נפרט יותר בנושא מרתק זה.

לע"נ מר שמואל שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלב"ע י"ז בסיוון תשע"ד	לע"נ רבי יעקב בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג ז"ל	לע"נ ר' מאיר בן יחזקאל שרגא ברכפלד ז"ל	לע"נ מרת שרה ונגרובסקי בת ר' משה זאב ע"ה נלב"ע י' בתמוז תשע"ד	לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל נלב"ע ט' בכסלו תשס"ט
---	---	---	---	--

משי' ארץ חמדה' אבלה על מותו של חברנו האהוב **הרב ראובן אברמן** זצ"ל, חבר הנהלת 'ארץ חמדה'
איש תורת אמת שגורה בפיו, מחנך דגול ואיש המעלה מכל הבחינות.
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

Eretz Hemdah

2 Bruriya St. POB 8178 Jerusalem 91080
Tel: 972-2-5371485 Fax: 972-2-5379626

ארץ חמדה, ע"ר

רח' ברוריה 2 ת.ד. 8178 ירושלים 91080
טל' 02-5371485 פקס: 02-5379626

www.eretzhemdah.org info@eretzhemdah.org

ניתן לקרוא את הדברים גם באתר האינטרנט

חמדת הדף היומי

אינו יהודי למינוי שיש בו שררה

הרב עקיבא כהנא

במשנה בסוטה (דף מא, א, ז, ח) מובא שאגריפס המלך במעמד הקהל קרא בתורה, וכשהגיע לפרשת המלך, וקרא "שום תשים עליך מלך מקרב אחיך... לא תוכל לשים עליך איש נכרי" בכה, וזלגו עיניו דמעות, העם כשראו זאת ניחמו אותו ואמרו לו 'אחינו אתה', הגמרא (מא, ב) מציינת שעל חנופה זו נענש עם ישראל והיה עלול להתחייב כלייה.

מדוע אגריפס לא היה ראוי למלכות? רש"י (ד"ה אגרופה) ביאר שאף שמבחינה פורמלית אגריפס היה ראוי למלכות משום שאמו היתה יהודיה, והוא היה נחשב ליהודי, אבל כיון שהוא בא מעבד, היה במינוי זה משום זילות למעמד המלך, לכן נענשו. **תוספות (ד"ה אותו)** תמה על דברי רש"י שאם הוא אכן היה ראוי למלכות, אלא שהיה זילותא ממעמדו, לא היו מתחייבים ישראל כלייה על כך. **לכן הוא מבאר** שבשונה ממשנה ציבורית רגילה, עם ישראל אינו רשאי להעמיד מלך ממשפחת עבדים, אף שאמו ישראלית, זאת משום שבפרשת המלך התורה חזרה מספר פעמים על הצייוי 'מקרב אחיך'. למרות שבלתי ניתן היה להסיר את אגריפס מלכותו מלך, בכל זאת לא היה להם לנחם אותו ולומר לו 'אחינו אתה'.

כנסת הגדולה (חושן משפט סימן ז אות א) התקשה כיצד שמעיה ואבטליון שהיו בני גרים מונו כראש הסנהדרין וכנשיא, ואם כן חל איסור על מינויים? **הוא תרץ** שבמקרה שהמינוי מתקבל על ידי כל ישראל זה מועיל מדין 'קיבלו עליהו', ואכן גם אגריפס אם כל ישראל היו מקבלים בהתחלה את מלכותו, היה יכול להיות מלך כדן, אך לא היה הדבר כן.

תומים (ז, א) הקשה על דבריו שקבלת הציבור מועילה בדיני ממונות שהם בידם של הציבור, אך לא בדבר שהוא דיני נפשות, ולכן אם ראש הסנהדרין אינו יכול להתמנות מהדין לכך, איך מינו אותו על ידי קבלת הציבור? **ולכן הוא מבאר** שבאותו זמן שבו חיו שמעיה ואבטליון מלכו מלכים כשרים מבית חשמונאי כדן, וכיון שלמלך יש כח גם להרוג אנשים בדין המלך, יש לו גם כח למנות ראש סנהדרין ונשיא, שיהיה להם כח לכך. **אמנם ברכי יוסף (ז, דין א אות ו) הביא רשב"ץ** שתרץ שבמקרה שאין בישראל אנשים כאלו הראויים לכך מותר למנות גרים לתפקידים ציבוריים.

הציץ אליעזר (הלכות מדינה שער ד פרק ה) והרב ישראלי (תורה שבעל פה טז ועמוד הימיני סימן יב פרק ה) הביאו את דברי מאזנים למשפט שתרץ שאמנם לציבור יש כח כמו מלך, והוא יכול להחליט להרוג באופן חד פעמי אדם מסוים, וכמו כן לכן הוא יכול למנות אדם להיות ראש הסנהדרין, ולתת לו כח לדון דיני נפשות, אמנם כל מה שמועילה קבלת הציבור זה לעניין שררות אחרות, אבל התורה הקפידה שהמלך יהיה דווקא מישראל, וחזרה על כך פעמיים, וכוונתה לשלול אפשרות שעם ישראל יקבל על עצמו אדם שאינו ישראלי משני צדדיו. מה שלא שללה בשאר השררות על ישראל.

ציץ אליעזר (שם) מכריע למעשה כי אמנם נראה מכמה מהפוסקים שניתן למנות גם אדם שאינו יהודי לשררה, על ידי קבלת הציבור מכל מקום נראה מהתומים ועוד שלא ניתן ולכן יש להסתפק בזה מאוד.

אמנם, הרב ישראלי מבחין בין תפקידים שחלה עלינו מצוה למנותם כמו מלך, או ראש הסנהדרין, ועליהם צוותה התורה שיש לבחור כאלו הראויים להם לפי ההלכה כיון שהם נחשבים לשררה, ושררה נחשבת רק כזאת שהמינוי הוא משפחתי לדורות, כלומר, שהחליטו שמשפחה זו היא ראויה, והיא נחשבת יותר לעניין זה. לעומתם ישנם תפקידים כאלו שנחשבים לשליחות הציבור, כלומר, שהציבור החליט שצריך שמישהו יעבוד עבורם בעניין מסוים, והוא אכן עושה זאת, הם יכולים לסלקו בכל זמן בתנאים מסוימים, ומראש הוא נבחר לזמן קצוב, ובלי אפשרות כמובן להעביר את המשרה לזרעו, זה לא נחשב לשררה, וממילא לא חלים על משרה זו דיני ואיסורי התורה שחלים על שררה. (ולגבי נושא זה ודברי הרב ישראלי עיינו עוד במאמרו של הרב יהודה זולדן בתחומין כג עמודים 348 - 357)

כעין ראייה ניתן להביא לדבריו מדברי נודע ביהודה (קמא חושן משפט א) שכתב שגם אם רחבעם הוא בן של גיורת, הרי שכיון שהוא לא מתמנה כמלך, אלא ממשיך שושלת של מלוכה שכבר התמנתה, ממילא אין איסור למנות גם אדם שהוא בן גרים, כי האיסור הוא על מינוי השררה בלבד.

לסיום נציין את דברי **הרב בנדיקט (תורה שבעל פה יז) שכתב** שהסיבה שנתחייבו כלייה על עבירה שנראית בעינינו קלה, היא משום שהבעייה המוצגת כאן היא חלק מבעייה כוללת שבה ההלכה כופפת את ראשה בפני הנהגת מדינה שאינה ראויה, כלומר, בזמן אגריפס חכמי ישראל, ועם ישראל לא רק שלא התנגדו למלכותו שלא הייתה על פי ההלכה, אלא קיבלו אותה כמובנת מאליה (וכפי שכתבו בתוספות) וזהו הדבר שגרם לעונש חמור כל כך לעם ישראל.

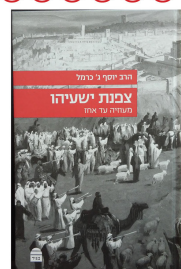
סיכום: בעניין אגריפס נחלקו הדעות האם מינויו היה מינוי שאינו ראוי, או מינוי שאינו תקף כלל על פי ההלכה, ומכל מקום באחרונים ביארו שבמקרים מסוימים, ניתן לקבל גם בן גרים לשררה על הציבור, אך נראה מכולם שלמלך לא ניתן לקבל גם בן גרים, אם כי לדעת הנודע ביהודה, גם למלכות ניתן לקבל בן גרים, וזאת בתנאי שהוא אינו הדור הראשון למלכות. לעניין מינוי לתפקיד ציבורי מי שאינו יהודי הציץ אליעזר הסתפק בכך, אך הרב ישראלי צידד להתיר זאת משום שהתפקידים הציבוריים בימינו אינם תחת ההגדרה של 'שררה', ולכן האיסור למנות להם איש נוכרי לא חל.

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימינו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטוריה זו בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו.

בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה



חמדת החינוך

הרב יוני לביא, מנהל מוקד "חברים מקשיבים" לנוער (טל: 1599-5000-54 בכל ערב, ובאתר: makshivim.org.il)
ופעיל ב'לב אבות' - קו יעוץ להורי מתבגרים (טל: 02-9973232 ובאינטרנט: levavot.org.il)



איפון חדש או פרק במסל"ש?

העולם מתקדם מאוד מהר, זה ברור. אבל איזה חלק שלו תמיד מוביל בראש?
מה המשמעות של זה עבורנו וכיצד אפשר להתגבר על הפער?

לתיבת המייל שלי הגיעה ההודעה הבאה מגורם בלתי מוכר: "חדש!!! אם עד היום תחום ההפריה החוץ גופית שימש לזוגות עם קשיי פוריות, מעכשיו יוכלו להשתמש בו גם כל השאר. כל זוג שרוצה לוודא שהילד שלהם יהיה בריא יותר יוכל לפנות למרפאתנו. בטיפול מיוחד ומתקדם נבצע סלקציה בה תוכלו לבחור את מי להביא לעולם ואת מי לא. ייערך סינון של עוברים עם גנטיקה הנוטה לפתח סרטן, סוכרת ובעיות רפואיות נוספות, כך שתשיל מראש התפתחות של תינוק עם נטייה למחלה".
מה אתם חשים למקרא ידיעה שכזו? התפעלות? שמחה? שולפים את הטלפון וממהרים לתפוס תור בקליניקה החדשה? או שאולי יש כאן מקום למחשבה נוספת. התקדמות המדע גוררת אחריה לא מעט דילמות אתיות ושאלות מוסריות כבדות משקל שיש לתת עליהן את הדעת וצריך להיזהר מלהסתנוור מפלאי הטכנולוגיה ולהתעלם מהמשמעות של הפיתוחים החדשים והמחירים שלהם.

רצים קדימה

קצב ההתפתחות של העולם הוא בלתי נתפס. דברים שלפני עשרים שנה היו נראים כמו מדע בדיוני, נמצאים היום אצלנו בכיס ואנו מתייחסים אליהם כמובן מאליו. מה יהיה עוד עשרים שנה? קשה לצפות אבל לאור ניסיון העבר מסתבר ששום דבר אינו בגדר בלתי אפשרי. אלא שהנטייה להסתער על מוצר חדשני ולהתפעל מהגילוי המדעי האחרון, גורמת לפספס את הדיון הקריטי במשמעות המוסרית, הנפשית והחברתית שלו. הנזק שעלול להיגרם מכך הוא רב ביותר. נסו לדמיין ילד בן 9 יושב ליד הגה של משאית ולוחץ על דוושת הגז. התוצאה עלולה להיות קטלנית. כאשר נהג עם רמה מנטאלית ומיומנויות של כיתה ד' מחזיק בידיו מפלצת רבת עוצמה שכזו, לא מעט דברים עלולים להידרס בדרך. הרב קוק בספרו "אדר היקר" מתאר בדיוק כך את דרך צעידתו של העולם. שני כוחות מובילים אותו – "הרצון" ו"היכולת". "היכולת" זו ההתקדמות המדעית והטכנולוגית שלו. "הרצון" זו המודעות, התבונה והעולם המוסרי. וכך צועד לו העולם בשתי רגליים כשכמעט תמיד ה'רגל' שמובילה את הצעידה היא דווקא זו של **היכולת**. האדם כבר הגיע לירח ואף שלח חלליות אל מעבר למערכת השמש, הוא פיצח את סוד הגנום האנושי והגיע ליכולות מדהימות בשיבוט גנטי, הוא מחזיק בידיו סמארטפונים מדהימים ופיתח אפליקציות שיתוף ורשתות חברתיות שמקשרות בין מיליארדים. אך העולם נחפז לעשות את כל זה מבלי לדון ולהתלבט במשמעות המוסרית של הדברים. כיצד ההתקדמות הזו משפיעה על החברה? מה היא עושה לתא המשפחתי? מה ההשלכות שלה להתפתחות הנפשית של ילדים ולחיי החברה שלהם? כיצד להשתמש בפיתוחים הללו לטובה ובאופן מוסרי, מבלי להיגרר להשתלטות מסחרית, ולניצול ציני של היכולות הללו גם על חשבון ערכים חשובים?

מה צריך להוביל?

כאנשים מאמינים אין לנו ספק שההתקדמות של העולם היא דבר מבורך. יש בתוכו כוח פנימי שדוחף אותו למקום גבוה יותר ומלאך שתובע ממנו ללא הרף "גדל". תיקון עולם במלכות שד-י כולל בתוכו לא רק את הצדדים הרוחניים של המציאות אלא גם את הגשמיים. מיגור המחלות והתגברות על איתני הטבע, שיפור איכות החיים ופיתוח אמצעי התקשורת והעברת המידע בין אנשים. יחד עם זה חוק המציאות קובע **שכל אור מטיל גם צל**. והפער בין שתי הרגליים בהן האנושות צועדת יוצר **תהום** בה נופלים רבים מספור. התפקיד שלנו כהורים, כמחנכים וכאנשי אמונה הוא לצמצם את הפער הזה ככל שניתן. לעורר את המודעות לכך שכלי אינו רק אמצעי טכני לשימושנו אלא גם גורר אחריו מסר שמשפיע ומעצב את המשתמש בו ("המדיום הוא המסר", מרשל מקלוהן). לערוך דיון יסודי ורחב היקף על המשמעויות הרוחניות והמוסריות של פיתוחים טכנולוגיים ולהיות מוכנים לשלם לפעמים את מחיר הוויתור על המצאה כזו או אחרת כאשר היא גוררת איתה מחיר מוסרי, נפשי או חברתי גדול. לא ייתכן שהורים ייקנו לילד סמארטפון ללא דיון יסודי ואמין ביניהם על המשמעות של הדברים, ובלתי מתקבל על הדעת שמשרד המדע והטכנולוגיה של מדינה יהיה מנותק ממשרד החינוך או מאנשי רוח ומומחים חברתיים שיוכלו לנתח ולדון במשמעויות ובדילמות העולות מן הפיתוחים החדשים.

השלימות, תגיע בסופו של דבר מאיחוד הכוחות, המוסרי-רוחני והטכנולוגי-מדעי, לטובת האנושות. ובניתיים אם צריך לבחור בין החלפת האיפון למכשיר מהדור החדש יותר לבין ללמוד עוד פרק במסילת ישרים, נראה ששדרוג האדם קודם לשדרוג המכונה.

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן,
יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח ובירור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטריט, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.
זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.



לרכישה

Cali, colombia

קאלי, קולומביה

כסלו, ה'תשנ"ז

זירו תהליכי-גיוור לבני משפחה שעברה גיוור קונסרבטיבי לפני עשרות שנים והם חיים מאז כיהודים

שאלה

בקהילתנו זוג שהאשה "נתגיירה" בגיוור קונסרבטיבי לפני כעשרים ושלוש שנים. לאחר מכן "נישאו" בטקס קונסרבטיבי. מאז הם נחשבים כחברים בקהילתנו, וגם ילדיהם גדלו כחברים בקהילה לכל דבר. בנם של בני הזוג הנ"ל מבקש להתחתן בקרוב עם יהודיה כשרה, כיצד לנהוג בענין גיוור האם והבן כדי שנוכל לחתן אותם על פי ההלכה. האם ניתן לקצר את התהליך?

תשובה

גיוור קונסרבטיבי אינו גיוור¹. ואולם מכיוון שבני המשפחה הזאת נחשבים לחברי הקהילה ונוהגים כיהודים², אין מקום לעכב את תהליך הגיוור ויש להסביר להם בדרכי נועם את מעמדם ההלכתי ולקררם באהבה³. א. יש להטיף לבן ולאביו דם ברית, בלא ברכה⁴. בשעת הדחק אפשר לסמוך על הפוסקים המקילים בעניין זה ולהימנע מהטפת דם ברית⁵. ב. על בני המשפחה לטבול בפני בית-דין כשר⁶, ולקבל על עצמם בפניו את כל המצוות⁷. ג. גיוור הבן וגיוור ההורים אינם תלויים זה בזה. על כן, אם יש חשש שההורים לא יסכימו לעבור תהליך גיוור ואולי אף ינסו למנוע זאת מהבן, יש לגייר את הבן בלבד, ע"פ התהליך הנ"ל, אף ללא ידיעת ההורים⁸. ד. אם ההורים מוכנים לעבור את התהליך הנ"ל יצטרך האב לאחר הגיוור לקדש את אשתו מחדש, לכתוב לה כתובה ולהכניסה לחופה⁹. ה. מעיקר הדין יש צורך בגי' חודשי הבחנה לפני שיתחתנו מחדש. אם האשה מסולקת דמים אין צורך בכך, וכן אם תהיה הטבילה לאחר שפרסה נידתה ופרשו זה מזו (וע"כ כדאי לסמוך הטבילה מיד כמה ימים לאחר שפרסה נידתה), אפשר להקל שלא להצריך גי' חודשי הבחנה⁹.

¹ שו"ת "אגרות משה" (יורה דעה ח"א סי' קס), ועיין לקמן הערה 6 לגבי יחסנו לגיוור כזה, לחומרא.

² עיין לעיל בשאלה הקודמת.

³ עיין בשו"ת "במראה הבזק" (ח"ב עמ' 105) ובמקורות שם.

⁴ שו"ע יורה דעה (סי' רסח סעיף ב).

⁵ שו"ת "אגרות משה" (יורה דעה ח"ג, סי' קה), ועי' בדעות הפוסקים המובאות ב"ספר הברית" (עמ' קמו-קמט).

⁶ שו"ע יורה דעה (סי' רסח סעיף א וסעי' ג) ושו"ת "אגרות משה" (יורה דעה ח"ב סי' קכג) ולא יברכו על הטבילה, משום ספק ברכות להקל, שכן יש לחוש שמא הרב הקונסרבטיבי למד בישיבות והגיוור היה כהלכה. אמנם בסברה זו נשתמש רק לחומרא, כבעניין זה, עיין שו"ת "במראה הבזק" ח"א תשובה פד בעניין זה. ועוד יש לצרף לזה דעת הרב נחום אליעזר רבינוביץ, הסובר להקל בשאלה זו - לדעתו ניתן להסתפק בטבילת הבן אפילו שלא בפני בית-דין, אם אמנם ברור שהאם טבלה בשעת הגיוור הקונסרבטיבי שעברה, מכיוון שהחזקה מאז כיהודיה.

⁷ שו"ע יורה דעה (סי' רסח סעיף ב) ובש"ך (שם סק"ט) שקבלת מצוות בפני בית-דין כשר דווקא היא לעיכובא.

⁸ על פי המלצת הראשון לציון הרב מרדכי אליהו.

⁹ שו"ת "אגרות משה" (אבן העזר ח"ב סי' ה), שו"ת "במראה הבזק" (ח"א תשובה פה, כט במהדורה הראשונה). ועיין לעיל תשובה צד.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

יצא לאור! שו"ת במראה הבזק, חלק שמיני.

תשובות לשאלות מרבני הגולה. התשובות מתמודדות עם המציאות בעולם מודרני מתפתח בדרך של "דרכי דרכי נועם". הספרים עוסקים בארבעת חלקי ה"שלחן ערוך" תוך ניסיון לקחת בחשבון גם את החלק החמישי ההופך את התורה ל"תורת חיים".



חברי הועדה המייעצת:

הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן